24/06/2023

Η αντιφώνηση του Οικουμενικού Πατριάρχη κατά την υποδοχή του στον ΙΑ’ Πανελλήνιο Διαγωνισμό Εκκλησιαστικῆς Ψαλτικής Τέχνης

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος παρακολούθησε τον ΙΑ’ Πανελλήνιο Διαγωνισμό Εκκλησιαστικῆς Ψαλτικής Τέχνης που πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Βόλου.

Εκεί, ο Προκαθήμενος της Ορθοδοξίας άκουσε του ύμνους που απέδωσαν προς αυτόν ο **Βυζαντινός Χορός της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής** της **Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος και Αλμυρού** και από τον Βυζαντινό **Χορό Ψαλτριών «Αι ΑΔΟΥΣΑΙ»**.

Στην αντιφώνησή του τόνισε:

…Ἐκλεκτοί μουσοτραφεῖς καί μουσικόφιλοι παρόντες,

Ὀλίγες μόνον ὧρες εὑρισκόμεθα μεθ᾽ ὑμῶν καί ἤδη τό αἴσθημα τῆς χαρᾶς καί τῆς ὑπερηφανείας γεμίζει τήν πατρικήν μας καρδίαν. Καί μάλιστα ἐδῶ, στήν κυψέλη τῆς ἐκμάθησης τῆς μουσικῆς τῶν πατέρων μας, μουσικῆς ἀρχαίας καί ἐκλεκτῆς,

τήν ὁποίαν τό Γένος μας χρησιμοποίησε διά νά συνοδεύσῃ τίς προσευχές καί τίς εὐχές του, τίς χαρές καί τίς λύπες του, τά σοβαρά καί τά ἐλαφρότερα, τά μείζονα καί τά καθημερινά.

Εὑρισκόμενοι εκ τω μέσω ὑμῶν ὅλων, μεγαλυτέρων καί μικροτέρων, ἀναπολοῦμε τήν ταπεινή καί μαρτυρική ἔδρα μας ἐν Φαναρίῳ, τίς χιλιάδες τῶν μυστῶν τῆς τέχνης τοῦ Δαμασκηνοῦ, οἱ ὁποῖοι, μέ πίστη βαθιά στόν ***Χριστό*** *καί ἀφοσίωσι ἀπόλυτη στήν Ἐκκλησία Του, ἀφιέρωσαν τήν ζωήν των στήν μελέτη τῆς μουσικῆς μας, στήν ἀκριβῆ ἑρμηνεία καί στήν πιστή ἐκτέλεσι τῶν μελῶν πού ὅρισε ἡ* ***Ἁγία Ἐκκλησία,*** *ὡς κατάλληλα διά τήν Θεία Λατρεία, ἀλλά καί στήν διάδοσι τοῦ δώρου αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο. Καί ὅπως στήν Βασιλεύουσα ἀκόμη σήμερα οἱ ἱεροψάλται μας συνεχίζουν μέ πιστότητα καί εὐσυνειδησία τό καθῆκον των ἔναντι τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων των καί τοῦ Γένους, ἔτσι κί ἐσεῖς ἐδῶ – τό βλέπουμε καί σᾶς καμαρώνουμε – ἐργάζεσθε ἀόκνως καί φιλοτίμως, ὥστε νά προσθέσετε «τό λιθαράκι» σας, εἰς τό λαμπρό καί ἐπίζηλο οἰκοδόμημα πού λέγεται ὀρθόδοξος «ἐκκλησιαστική μουσική».*

Καί χαιρόμεθα ἀκόμη περισσότερο, πού βλέπομε, μέ τήν εὐλογίαν τοῦ Ποιμενάρχου σας, τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ κυρίου Ἰγνατίου, τήν δρᾶσι καί λειτουργία τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ «Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης», ὁ ὁποῖος ἐπιδεικνύει ζωηρό ἐνδιαφέρον διά τήν προβολή τῆς λεγομένης «βυζαντινῆς» μουσικῆς καί διά τήν κινητροδότησι τῶν ἐκκολαπτομένων ἱεροψαλτῶν, ὥστε ἐντονώτερα νά μελετήσουν τήν μουσική τῶν προγόνων των καί ἀρτιώτερα νά τήν ὑπηρετήσουν στό μέλλον. Αὐτός ἀκριβῶς εἶναι καί ὁ στόχος τοῦ δι᾽ ἐνδεκάτη φορά διοργανουμένου Πανελληνίου Διαγωνισμοῦ Ψαλτικῆς Τέχνης, διά νέους, φερέλπιδες σπουδαστές τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καί μαθητές Μουσικῶν Σχολείων, ὁ ὁποῖος προκηρύσσεται ἐτησίως ἀπό τήν ***Ἱερά Μητρόπολι*** *καί τόν Σύνδεσμόν σας.*

Ἐρχόμενος κανείς εἰς τόν Βόλον καί ὁμιλῶν περί ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐνώπιον καλλιφώνων ἱεροψαλτῶν, διδασκάλων καί μαθητῶν, δέν δύναται νά μή μνησθῇ τοῦ ἀκαμάτου διδασκάλου ἑκατοντάδων ἱεροψαλτῶν ἀνά τήν Ἑλλάδα, τοῦ φημισμένου δεξιοῦ Ἱεροψάλτου τοῦ ***Μητροπολιτικοῦ σας Ναοῦ*** *ἐπί δεκαετίες, τοῦ ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν τῆς πόλεώς σας, τοῦ χαλκεντέρου ὑψιφώνου, πολυγραφωτάτου καί καλλικελάδου, ἐμβληματικοῦ ἱεροψάλτου, τοῦ ἀειμνήστου* ***Ἐμμανουήλ Χατζημάρκου****. Ἡ ἔλευσί του τό 1960 στήν Κωνσταντινούπολι, κατόπιν προσκλήσεως μουσικοφίλων, διά νά ψάλῃ εἰς πανηγυρίζοντας Ναούς, εἶχε προξενήσει θαυμασμό, ὅσο καί συζητήσεις καί ἀντιδράσεις τότε – στούς αὐστηρούς μουσικούς κύκλους, κυρίως τοῦ Φαναρίου, ἐξαιτίας τοῦ σπανίου φωνητικοῦ του ταλάντου, ἀλλά καί τῆς χαρακτηριστικῆς προσωπικῆς του ἑρμηνείας τῶν κλασσικῶν μαθημάτων. Καί ὅμως, ὁ σπουδαῖος ἐκεῖνος μουσικός καί ἱδρυτής καί τῆς* ***Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς σας Μητροπόλεως,*** *τοῦ ὁποίου τό ἔργον συνεχίζετε ἐσεῖς σήμερα ἐπαξίως, συνειδητοποιοῦσε τό βάρος τῆς εὐθύνης τοῦ ἱεροψάλτου ὡς κατωτέρου κληρικοῦ καί ἰσαξίου διακόνου στήν λατρευτική σύναξι. Στόν τρίτο τόμο τῆς Μελωδικῆς Ἀνθοδέσμης του σημειώνει ὁ Χατζημᾶρκος ἐμπόνως, ἀλλά καί εὐστόχως:*

«Δυστυχῶς, ἱεροψάλτες, διάκονοι, ἱερεῖς, ἀκόμη καί ἐπίσκοποι, συναγωνίζονται ὁ ἕνας τόν ἄλλον στίς ἄτακτες φωνές, στίς μή παραδοσιακές ἐκφωνήσεις καί σέ ἐκτέλεση μαθημάτων πού ἡ ἑρμηνεία των δέν ἔχει καμμίαν ἀπολύτως σχέσιν μέ τήν ἁπλήν, σοβαράν καί ἱεροπρεπῆ μουσικήν γραμμήν τῶν κλασσικῶν μαθημάτων». [1]

Καί λίγο πιό κάτω συνιστᾷ στούς ψάλτες:

«...νά ψάλλουν τά κλασσικά μαθήματα, ὅπως τά διδάχτηκαν ἀπό παληούς δασκάλους καί ὄχι ἀπό πανεπιστημιακούς καθηγητές ἤ μουσικολόγους...». [2]

Αὐτοῦ τοῦ μεγάλου διδασκάλου εἶστε ἅπαντες συνεχιστές σήμερα καί διακρίνεσθε, ὁπωσδήποτε, διά τήν σοβαρή καί προσεκτική προσέγγισι τῆς μουσικῆς τῶν πατέρων μας, ὥστε αὐτή νά μή ἀπολέσῃ τά ποιοτικά χαρακτηριστικά της, τήν σπάνια καλλιτεχνική της ἀξία καί τήν λειτουργική της βαρύτητα, ἀλλά νά συνεχίσῃ μέ ἀξιώσεις, ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου, νά ἐκφράζῃ τήν διαχρονική ψυχική ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου νά ἐπικοινωνήσῃ μετά τοῦ Θεοῦ.

Μέ αὐτές τίς σκέψεις, κατακλείοντες, συγχαίρομε ὅλους σας διά τόν πολύμοχθον ἀγῶνα ὑπέρ τῆς μουσικῆς τοῦ Γένους μας, μέ πρῶτον τόν καλόν Ποιμενάρχην σας, ἔπειτα τόν Διευθυντή – Ὁσιολογιώτατο Ἀρχιμ. κ. ***Ἐπιφάνιο Οἰκονόμου*** *– καί τούς διδασκάλους τῆς* ***Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς****, τόν φιλόξενο* ***Πρόεδρο τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν****, τήν χοράρχη τοῦ χοροῦ ψαλτριῶν* ***«Αἱ Ἀδουσαι»,*** *Εὐγενεστάτην κυρίαν Σέβη Μαζέρα. Εὐχαριστοῦμε διά τήν λαμπρά καί τιμητική ὑποδοχή, καί ἀπονέμουμε εἰς πάντας ἐγκαρδίως τήν Πατρικήν εὐχήν καί Πατριαρχικήν εὐλογίαν μας, ἰδίως δέ εἰς τούς νέους μαθητάς καί σπουδαστάς τῆς «****Βυζαντινῆς» Μουσικῆς,*** *εἰς τούς ὁποίους ὑπενθυμίζουμε στοργικῶς:*

«Ὁ θέλων μουσικῆς μαθεῖν καί θέλων ἐπαινεῖσθαι,

θέλει πολλάς ὑπομονάς, θέλει πολλάς ἡμέρας,

θέλει καλόν σωφρονισμόν καί φόβον τοῦ Κυρίου,

τιμήν πρός τόν διδάσκαλον, δουκᾶτα εἰς τάς χεῖρας·

τότες νά μάθεῖ ὁ μαθητής καί τέλειος νά γένῃ.»

———

[1] Ἐμμ. Χατζημάρκου, Μελωδική Ἀνθοδέσμη, τ. Γ΄, Ἀθῆναι, 1988, σελ. 9-10.

[2] Ἔνθ. ἀν., σελ. 11.